

သူနာပြုတက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)၌ ကျင်းပသော မြန်မာနိုင်ငံဆေးပညာရှင်အဖွဲ့ဝင်သစ်များအား
ဂုဏ်ပြုကြိုဆိုခြင်းအခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး
ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း ကောက်နုတ်ချက်

သူနာပြုတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၀)ရက်

- ကျွန်တော်တို့အားလုံးသိတဲ့အတိုင်း ဒီမြန်မာနိုင်ငံဆေးပညာရှင်အဖွဲ့ကြီးကို ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊
ဩဂုတ်လ မှာ စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ယခုအခါ (၁၈)နှစ်နီးပါး ရှိတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့
ဒီဆေးပညာရှင်အဖွဲ့မှာ objective (၅)ခုရှိပြီး ပထမတစ်ခုကတော့ ခေတ်မီတိုးတက်လာသော
ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်သစ်ကြီးတည်ဆောက်ရာမှာ (၁) ပညာရှင်များက မိမိတတ်ကျွမ်းသော
ပညာရပ်များဖြင့် နိုင်ငံကို အထောက်အပံ့ ပံ့ပိုးနိုင်ရန်၊ (၂) ဆေးသိပ္ပံပညာရပ်များအား နိုင်ငံတကာ
အဆင့်နှင့်အညီ တိုးတက်လာစေရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်၊ (၃) နိုင်ငံ၏
ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ဆေးပညာရှင်များ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးပွား
စေရန်အတွက် အထောက်အကူပြုဆောင်ရွက်ရန်၊ (၄) နိုင်ငံတော်ရဲ့ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု
လုပ်ငန်းများ ပိုမိုကောင်းမွန် အဆင့်တန်းမြင့်မားရေးအတွက် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာသုတေသန
လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု တိုးတက်
စေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်တို့ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော် MAMS ကို ပြောကြားလိုတာက ဒီ(၅)ခုကို ဆရာတို့ review ပြန်လုပ်ကြည့်ပါ။
Whether it is still appropriate in the context of current scenario မသင့်ဘူးဆိုရင်
ဆရာတို့ပြင်လို့ရပါတယ်၊ modify လုပ်ပါ။ ပြင်ပြီးတာနဲ့တပြိုင်တည်း ဆရာတို့ကို ကျွန်တော်
request လုပ်ချင်တာကတော့ you need to develop the strategy, formulate strategy.
ဘယ်လိုလုပ်မလဲ strategy လုပ်ပြီးတာနဲ့ ဒီ strategy တစ်ခုချင်း၊ တစ်ခုချင်းကို achieve လုပ်ဖို့
အတွက် ဆရာတို့ ဘာလုပ်မလဲ intervention or task အထိစဉ်းစားပါ။ အဲဒါတွေဆရာတို့ လုပ်ဖို့
လိုပါတယ်။ မဟုတ်ရင် ဒီ objective (၅)ခုဟာ သူ့ဟာသူ ရှိနေမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က
အစည်းအဝေးလေးခေါ်လိုက်၊ seminar လေးလုပ်လိုက် MAMS EC member အစည်းအဝေး
ထိုင်လိုက်နဲ့တော့ မရပါဘူး။ ဆရာတို့ရဲ့ all the activities which are going to be carried
out must give all the (5) objectives အဲဒီတော့ ဆရာတို့အနေနဲ့ (5) objectives မှာ ok
လားဆိုတာ နည်းနည်းပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ သုံးသပ်တဲ့အခါမှာ EC တစ်ဖွဲ့တည်းနဲ့ မရပါဘူး။

အခုဝင်လာတဲ့ အဖွဲ့ဝင်အသစ်တွေ၊ အဟောင်းတွေ၊ ပညာရှင်များရဲ့အကူအညီနဲ့ ဆရာတို့ အဲဒါ လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဒါမှသာလျှင် ဒီ MAMS ဟာ very dynamic ဖြစ်မှာဖြစ်ပြီး မဟုတ်ရင် some what like static ဖြစ်မှာဖြစ်ပါတယ်။

- ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ အားလုံးဝိုင်းလုပ်မှရမှာဖြစ်ပြီး MoHS မှာကြည့်လိုက်ရင် လူတွေကသိပ် မရှိတော့ဘူး၊ ဆရာတို့ဆီမှာရှိတဲ့လူအားလုံးဟာလည်း ပင်စင်စားဖြစ်ပါတယ်။ ပင်စင်စားဆိုတာ your are well experienced, you are equipped with many things in your brain အဲဒီပညာရှင်တွေကို ယူရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက MAMS EC မှာလည်း တစ်နှစ်ကျော်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ EC member နဲ့တင် မလုံလောက်ပါဘူး။ အဲဒီတော့ EC meeting conduct လုပ်တိုင်းလုပ်တိုင်း we have to invite special invitee from among all these အဲဒါကိုလုပ်စေချင်ပါတယ်။ EC အစည်းအဝေး လုပ်တိုင်းလုပ်တိုင်းမှာ depending on the type of subject မှာ ကျန်တဲ့ member တွေကို ပါဝင်စေချင်ပါတယ်။ သို့မှသာလျှင်ကျန်တဲ့ member များသည် name sake မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ ဒီ MAMS member တွေကို တတ်နိုင်သမျှ harness လုပ်ရမယ်ပေါ့၊ သူတို့ရဲ့ ပညာတွေကို ဒါတွေကို ကျွန်တော်ဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ခုက ဆရာတို့ ဒီ member တွေအကုန်လုံးဟာ အတွေ့ကြုံအလွန် ရင့်ကျက်ပါတယ်။ ဆရာတို့မှာရှိထားတဲ့ experience ဟာ ဘယ်စာအုပ်မှာမှ ဖတ်လို့မရပါဘူး။ ဘယ် text book ၊ ဘယ် Journal မှမရပါဘူး။ အဲဒီ experience ကို ဆရာတို့ ဒီအချိန်မှာ share လုပ်လိုက်တဲ့အခါ ပိုကောင်းပါတယ်။
- အရင်တုန်းကဆရာတို့ ဝန်ထမ်းဘဝနဲ့ share လုပ်တုန်းက there are restrictions and confine ရှိပါတယ်။ ပြောသင့်လား/မပြောသင့်လား အဲဒါတွေ ချိန်ဆရပါတယ်။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် လည်း ထိုင်နေတယ်၊ ဝန်ကြီး၊ ဒုတိယဝန်ကြီးက ထိုင်နေတယ်၊ ပြောသင့်/မပြောသင့် စဉ်းစားရပါတယ်။ အခုချိန်မှာတော့ you are free to say anything အထူးသဖြင့် ဒီ MAMS လို အစည်းအဝေးမျိုးဟာ technical professional ရဲ့ အစည်းအဝေးပွဲဖြစ်တဲ့အတွက် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြတ်ပြတ်သားသား friendly ဆရာတို့ဆွေးနွေးပါ။ အဲဒါမှ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက တိုးတက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်စေဖို့အတွက် ဆရာတို့ အများကြီး ပံ့ပိုးရန်လိုပါတယ်။ အကြံဉာဏ်များပေးပါ။ အခုလည်းပေးနေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လိုတဲ့ topic တွေကို ဆရာတို့လုပ်ပေးပါ။ ဆရာတို့ဘက်က initiation လုပ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့က ပြောဖို့ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့မှာလည်း ဆရာတို့သိတဲ့အတိုင်း အလုပ်ကအလွန်များတဲ့အခါ ထွက်တဲ့အခါ ထွက်တယ်၊ မထွက်တဲ့အခါ မထွက်ပါဘူး။
- သို့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဆရာဦးနေဝင်းတို့က we have very close interaction and relationship ရှိပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုရင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကလည်း EC လုပ်တဲ့အခါကျ တော့ ပိုပြီးတော့ some sort of attachment တော့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တင်ပြချင် တာကတော့ ဆရာတို့ဘက်ကလည်း initiation လုပ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့က we will give all out and full support ဆရာတို့ကိုပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ ဒီ MAMS ကို စဖွဲ့တုန်းကတော့ အငြိမ်းစား(၇၉)ဦးနဲ့ အဲဒီတုန်းကရှိတဲ့ inservice (၁၂၉)ဦး၊ စုစုပေါင်း(၂၀၈)ဦးနဲ့ စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။ (၁၈)နှစ်နီးပါး၊ (၁၇)နှစ်ကျော်ကာလမှာ အချို့ကွယ်လွန်သွားတဲ့လူတွေ ရှိပြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့လူတွေလည်းရှိတော့ ပြန်ဖြည့်လိုက် တဲ့အခါ ၁၆-၂-၂၀၁၇ မှာဆိုရင် စုစုပေါင်း(၄၃၆)ဦးကို ချီးမြှင့်ခဲ့ပါတယ်။ (၄၃၆)ဦးမှာ လက်ရှိ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေတာ (၃၆၂)ဦး၊ ပညာရှင် (၃၃၈)ဦး၊ စုစုပေါင်း (၇၀၀)ဦး၊ approve လုပ်ပြီး cabinet ကို တင်ပါတယ်။ cabinet က approve လုပ်တဲ့ member တွေဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်အနေနဲ့ ဆေးကျောင်းကိုရောက်တဲ့ ၁၉၆၆ ခုနှစ်တုန်းကအကြောင်းတွေကို မှတ်မိပါ တယ်။ ဆေးတက္ကသိုလ်(၁)ရဲ့ လက်စွဲစာအုပ်လို့ထင်ပါတယ်။ အဝါပေါ်မှာဆေးကျောင်းတံဆိပ်နဲ့ အဲဒီမှာ အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားတာ တွေပါတယ်။ Cream of the crop လို့ ရေးထားပါတယ်။ ဆေးကျောင်းသားတွေကို အဲဒီစာသားကို ခေါင်းထဲမှာ တစ်ခါတည်းစွဲသွားစေချင်ပါတယ်။ Cream of the crop အခု ဆရာတို့ ထိုင်နေတဲ့သူတွေလည်း ကျွန်တော်တို့ ဆေးလောကမှာ you are the cream of the crop ဖြစ်ပါတယ်။
- အဲဒီလို Cream of the crop ကိုရတဲ့ MAMS ဟာ ဘယ်လောက် strong ဖြစ်မလဲ ဆရာတို့ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဘယ်နိုင်ငံ၊ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းနဲ့မဆို ယှဉ်လို့ရပါတယ်။ ဒီမှာထိုင်နေတာ တကယ့်ပညာရှင်များဖြစ်ပါတယ်။ Each field မှာ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ အလွန်လေးစားပါတယ်။ အခုထိုင်နေတဲ့သူတွေကိုလည်း အလွန်လေးစားပါတယ်။

- ဒါကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ ဆေးပညာလောကတစ်ခုလုံးရဲ့ တကယ့်ထိပ်တန်းပညာရှင်တွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော်တို့ MAMS က အသုံးပြုရမယ်။ ကျွန်တော်သိသလောက်တော့ တစ်နှစ်ခွဲလုပ်တဲ့အခါမှာတော့ သိပ်ပြီးအသုံးမပြုခဲ့တာ ကျွန်တော် အမှန်တိုင်းပြောတာပါ။ EC member အစည်းအဝေးလုပ်ပါ။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ကတော့ ဆရာတို့ အသုံးပြုစေချင်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခုသွားနေတာက we have new approach, new policy, new national health plan အကုန်လုံးလုပ်နေပါတယ်။ Innovative thinking, out-of-the-box thinking နဲ့ လုပ်နေပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်တဲ့နေရာမှာ ဆရာတို့ရဲ့ input အများကြီးလိုပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒါတွေကျွန်တော် အမြဲပြောပါတယ်၊ ခဏခဏပြောပါတယ်။ ဥပမာ- ကိုယ့်ဟာကိုကြည့်ရင်တော့ ဟုတ်တယ်ထင်တယ် ဒါပေမယ့်ဆရာတို့ဘက်ကကြည့်ရင် ဟုတ်ချင်မှဟုတ်ပါမယ်။
- အဲဒီတော့ ဟုတ်မယ်ထင်တာကို ဆရာတို့ပြောပါ။ We are very receptive, nobody is perfect in this world. There may be weakness in one part or other part ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ကတော့ very receptive ပါ။ ဒါကျွန်တော့် principle ပါ။ ကျွန်တော်ကတော့ I want to put everybody on board အကုန်လုံးကို ပါစေချင်ပါတယ်။ We all should be talking in the same wave length. အဲဒါကို ဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အဲဒီလိုဖြစ်ဖို့ဆိုရင် we need a lot of interaction among ourselves in MoHS. Interaction လုပ်ဖို့အတွက် forum, seminar တွေ အမျိုးမျိုးလုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။
- ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တစ်ခုတင်ပြလိုတာကတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ တကယ့်တကယ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် three domains ရှိပါတယ်။ အဲဒီ three domains လုပ်ရာမှာလည်း ဆရာတို့အားလုံး involve ဖြစ်နေပါတယ်။ First domain is clinical domain, second domain is public health domain, third major domain is research domain, ဒီdomain (၃)ခုလုံးမှာဆိုရင် ဒီမှာထိုင်နေတဲ့ ဆရာကြီးတွေ၊ ဆရာဝန်တွေ၊ professor အကုန်လုံးပါပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ဒီ domain (၃)ခုတိုးတက်ဖို့ဆိုရင် your input is very important role ပါ။
- ကျွန်တော်တို့ကလုပ်တဲ့အခါ ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုရင် ကိစ္စတစ်ခုကို ကော်မတီလေးဖွဲ့တယ်၊ ဆွေးနွေးတယ်၊ ပြီးရင် ကော်မတီကပြီးသွားပြီ။ တစ်ချို့ဟာတော့ standing ကော်မတီရှိပါတယ်။ အဲဒီကော်မတီမှာလည်း ပညာရှင်တွေအများကြီးပဲ၊ retired ဆရာကြီးတွေ ကျွန်တော်

သုံးနေပါတယ်။ အခုတော့ ကျွန်တော်သေချာလည်းသိပါပြီ၊ list လည်း အစအဆုံးရှိပြီဆိုတော့ အဲဒီထဲက တတ်နိုင်သမျှ ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့လုပ်နိုင်တဲ့သူဆိုရင် အကုန်လုံးဆက်ပြီးသုံးဖို့ ကျွန်တော်ရည်ရွယ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီ three domains ကိုတိုးတက်ဖို့က ဆရာတို့ရဲ့ role က အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

- တစ်ခုပဲ ဒီမှာကျွန်တော်တင်ပြချင်တာ ဆရာတို့လည်းသိပြီးသားပါ။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ first year မှာ I give more attention to public health domain ပါ။ အခု second year မှာ clinical domain နဲ့ budgetary domain စပြီးတော့လုပ်နေပါတယ်။ Public health domain က 50% လောက်ဖြစ်သွားပါတယ်။ ကျန်တဲ့ 50 က (40-45)လောက် clinical domain ကိုလုပ်ပါတော့မယ်။ ကျန်တဲ့ 5% ကတော့ budgetary domain ဆိုတာ budget utilization မှာ wastage ရှိလား/မရှိလား၊ ဟုတ်လား/မဟုတ်လား ဒါတွေကို ကျွန်တော်ကြည့်နေပါတယ်။ Budget allocation ဒါအပြင် enabling working environment of the staff. အဲဒါတွေအကုန်ကြည့်နေပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီ clinical ကိုလုပ်တဲ့အခါ ဆရာတို့ရဲ့ပံ့ပိုးမှုဟာ အများကြီးလိုပါတယ်။ your inputs toward improving clinical domain အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- နောက်တစ်ခုက ဒီမှာကျွန်တော် ကြုံတုန်းတစ်ခါတည်းပြောချင်တာက public health domain ကိုလုပ်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ key ရှေ့တန်းတိုက်စစ်မှူးများဟာ basic health staff ဝန်ထမ်းများပဲဖြစ်ပါတယ်။ BHS staff, health assistant ၊ township health assistant ၊ township health nurse, midwife, public health supervisor 1 and 2, ဒီ domain ကြီးတစ်ခုလုံးမှာပါတဲ့လူတွေဟာ efficient ဖြစ်မှ ကျွန်တော်တို့ public health domain က တက်ပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဆရာဝန်တွေပဲလုပ်နေလို့ မတက်နိုင်ပါဘူး။
- သူတို့က တကယ်လုပ်တဲ့သူ၊ လူတွေနဲ့တကယ်ထိတွေ့နေတဲ့အတွက် အဲဒီ group တစ်ခုလုံးကို ကျွန်တော်က ဇူလိုင်ကစပြီးတော့ reorientation in service training ကို တပါတ်စီပေးပါမယ်။ HA တစ်ပါတ်၊ PHS-I တစ်ပါတ်၊ အဲဒီလိုလုပ်ပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် သူတို့တွေသိမယ်။ ပေးတဲ့အခါမှာလည်း theoretical မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့တကယ်လုပ်နေတယ်၊ ဘာလုပ်ရမယ်ဆိုတာ သိမှ၊ ဘာလုပ်ရင် ဘယ်လိုဆိုတာသိမှာဖြစ်ပါတယ်။

- နောက် အရေးကြီးတဲ့တစ်ချက်ပြောလိုတာက ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်နေလဲဆိုတော့ health literacy လုပ်နေပါတယ်။ Standardized Health Messages ဆိုတဲ့ booklet လုပ်နေပါတယ်။ Booklet ဘာအတွက်လဲဆိုရင် HA တို့ PHS I & II တို့က အမြဲတမ်းကိုင်ထားဖို့ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီစာအုပ်မှာ အကြောင်းအရာအကုန်ပါမယ်။ HA တစ်ယောက်ဟာ ရွာထဲက အိမ်တစ်အိမ်သွားလို့ measles ဖြစ်တဲ့ကလေးတွေ့ရင် အဲဒီကလေးသည် လေး၊ ငါးနှစ်သားဆိုရင် ဒီကလေးကို ဘာပညာပေးရမလဲ၊ သူ့အမေ၊ အဖေအုပ်ထိန်းသူကို ဘာပြောရမလဲ၊ measles လား ဘယ်လို spread ဖြစ်တယ်၊ complication ဘာဖြစ်တယ်၊ ရှင်းပြနိုင်မှာဖြစ်တယ်။ highly technical ဖြစ်တဲ့ terms တွေလုံးဝမပါပါဘူး။ ဥပမာ- အာဟာရချို့တဲ့တဲ့ကလေးတွေ့ရင်၊ cough for 3 weeks ဖြစ်တဲ့ကလေးတွေ့ရင် ဘာပြောရမလဲဆိုတာတွေ အကုန်လုံးပါပါတယ်။ ဒါမှသာလျှင် သူတို့ရဲ့ population health literacy တက်လာပြီးတော့ မဖြစ်သင့်တဲ့ရောဂါ တော်တော် များများဟာ မဖြစ်တော့ပါဘူး။
- ၂၀၁၆ ခုနှစ်က လဟယ်မြို့မှာ outbreak ဖြစ်ပြီး ကလေးတွေအများကြီးသေသွားပါတယ်။ ဘာကြောင့်သေလဲ ကလေးမိဘတွေက measles ဆိုတာ ဘာမှန်းမသိပါဘူး။ ဖျားတယ်၊ နှာစေးတယ်၊ အကွက်လေးပေါက်လာတယ် ဒါပဲ။ Measles ဆိုတာ ကလေးတစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ဘယ်လိုကူးစက်မှန်းကို မသိတဲ့အတွက် ဟိုကလေးက ဟိုကလေးနဲ့ဖက်ပြီးတော့ စကားပြော၊ မိဘကနမ်းလိုက် အကုန်လုံးရှုတ်ယှက်ခတ်ပြီး သူတို့က တစ်အိမ်ထဲမှာ၊ တစ်ခန်းထဲမှာ အတူတူ နေတဲ့အခါကျတော့ မသေသင့်ပဲ အကုန်သေသွားပါတယ်။
- အကယ်၍သာ မိဘဟာ ဒီကလေးက measles ဟာ ဘယ်လို spread ဖြစ်တယ်ဆိုတာသိရင် spread ဖြစ်ဖို့ chance နည်းသွားပါမယ်။ အလားတူစွာဘဲ ကာကွယ်ဆေး 10 Antigens ဘယ်နှစ်ခုထိုးထားရမယ်၊ ဘာကြောင့်ထိုးသင့်တယ်ဆိုတာ အကုန်ရှင်းပြမယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကြီးကို HA က သုံးလိုက်လို့ဆိုရင် it is some sort of bible or compendium အမြဲကိုင်ထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- HA တွေက အမြဲရွာတွေဆင်းနေတာပါ။ သူတို့ ဒီစာအုပ်ကို ကိုင်ထားရင် health literacy population တက်လာရင် မဖြစ်သင့်တဲ့ commonly occurring diseases မဖြစ်တော့ပါဘူး။ မဖြစ်ရင် ဆေးရုံကို လူနာ(၁၀၀)တက်ရမယ့်အစား လူနာ(၅၀)ပဲလာပြီး (၅၀)ပဲလာရင် ဆရာဝန်၊ သူနာပြုများဟာ quality care ပေးနိုင်ပါမယ်။ သူတို့အတွက် lab investigation လုပ်စရာ

မလိုတော့ပါဘူး။ ဓါတ်မှန်ရိုက်စရာမလိုတော့ဘူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ပိုက်ဆံပိုထွက်လာ ပါမယ်။ ထွက်လာတဲ့ပိုက်ဆံနဲ့ ကျွန်တော်တို့ we can buy sophisticated equipment အများကြီးဝယ်လို့ရပါတယ်။

- ကျွန်တော်လုပ်တဲ့အခါမှာလည်း ဆရာတို့အားလုံးသိမှာပါ။ MoHS တစ်ခုတည်းလုပ်လို့မရပါဘူး။ CSO တွေ၊ INGO တွေ၊ NGO နဲ့ အကုန်ပေါင်းလုပ်မှာပါ။ လုပ်လည်းလုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် အနေနဲ့ MAMS ကိုပြောချင်တာကတော့ What should be your role in supporting MoHS, what should be the EC role, EC က ဘာလုပ်သင့်လဲဆိုတာကိုလည်း ပြန်စဉ်းစားစေချင်ပါတယ်။
- နောက်ပြီးတော့ MAMS ဟာ how you should link with MMA, MNMA, MHAA သူတို့တွေကို ပစ်ထားလို့မရပါဘူး။ ထားပါတော့ သူနာပြုသားဖွားနဲ့ဆိုင်တဲ့ကိစ္စတွေ ဆွေးနွေးမယ်ဆိုရင် အဲဒီ association က လူတွေကို ဖိတ်လို့ရပါတယ်။ HA လည်း ပါသင့်ရင် HA တစ်ယောက်ကို special invitee အနေနဲ့ ဖိတ်စေချင်ပါတယ်။
- ဒါမှသာလျှင် ကျွန်တော်တို့မှာရှိတဲ့ MMA, မြန်မာနိုင်ငံသူနာပြုနှင့်သားဖွားအသင်း၊ Myanmar Health Assistant Association, Medical Technological Association အားလုံး တစ်စုတစ်စည်းတည်း ဖြစ်ပါမယ်။ ဆရာဝန်တစ်ယောက်တည်း လုပ်လို့မရပါဘူး။ Group team ဖြစ်ဖို့ အတွက်ကိုတော့ MAMS ကနေ prime mover အနေနဲ့ special invitee အနေနဲ့သူတို့ကိုဖိတ်ပါ။ အဲဒါတွေ လုပ်စေချင်ပါတယ်။
- အဓိက ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက MAMS is an asset for the Ministry of Health and Sports ဖြစ်ပါတယ်။ အားလည်းကိုးပါတယ်။ နောက် ဆရာတို့ဆီက တင်ပြတာလည်းကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်အတတ်နိုင်ဆုံးလုပ်ပါတယ်။ Technical advisory group on clinical domain အလွန်ကို active ဖြစ်ပါတယ်။ တော်တော် active ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့လုပ်တဲ့နေရာမှာ မှန်ဖို့ဆိုတာအရေးကြီးပါတယ်။ မှန်အောင်၊ ပိုကောင်းအောင်၊ efficient ဖြစ်အောင်၊ effective ဖြစ်အောင်ဆိုရင် ဒီ MAMS ကြီးက အများကြီးအထောက်အကူ ပေးနိုင်ပါတယ်။ အလားတူစွာပဲ MMA နဲ့ကျွန်တော်လုပ်ဖို့ အများကြီးရှိပါတယ်။ နောက်ပိုင်း ဆမသက်တမ်းတိုးတာကအစ၊ CME ကိစ္စတွေ unit တွေ အကုန်လုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။

- ကျွန်တော်တို့ ကိုယ့်ဟာကိုရော ဘယ်လို protect လုပ်မလဲ၊ သူနာပြုတွေကို ဘယ်လို protect လုပ်မလဲ၊ ဆရာဝန်တွေကို ဘယ်လို protect လုပ်မလဲ ဥပဒေထွက်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒါကို ဆွေးနွေးဖို့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကလုပ်တာ တစ်သိန်းလောက် ကောင်းတာလုပ်ပြီးတော့ (၅)ခုလောက်ကမကောင်းရင် အပြောခံရပါတယ်။ အဲဒီလိုအပြောခံရချိန်မှာ how we should protect our own members ကျွန်တော်တို့ family member ကို အဲဒီလိုပြောတာ ကျွန်တော့် ကိုလည်းထိခိုက်ပါတယ်။ အကုန်လုံးကိုထိခိုက်တဲ့အတွက် how we should protect our own members ကို စဉ်းစားရပါမယ်။ Law ကို draft ဆွဲပြီးလို့ရှိရင် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ စီးပွားရေးရာ ကော်မတီကို အရင်တင်ပြမယ်။ ပြီးရင် cabinet တင်မယ် ပြီးရင် လွှတ်တော်မှာချပြပါမယ်။ ဒီကြားထဲမှာ မရှင်းတာရှိလို့ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ဥပဒေရေးရာနှင့်အထူးကိစ္စရပ်များ လေ့လာ ဆန်းစစ် သုံးသပ်ရေးကော်မတီကို ပြောလို့ရပါတယ်။
- မနက်ဖြန်ကျွန်တော်တို့ အစည်းအဝေးပွဲမှာလည်း ဥပဒေရေးရာနှင့်အထူးကိစ္စရပ်များ လေ့လာ ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရေးကော်မတီက law နဲ့ပတ်သက်တဲ့ specialist ဒေါ်သန်းသန်းရင်ကိုလည်း ခေါ်ထားပါတယ်။ ဒီ protection ဥပဒေဆွဲတဲ့နေရာမှာလည်း MMA နဲ့ MAMS ဟာ အများကြီး ပါဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကိုကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးပြီး အဖွဲ့တွေဖွဲ့ပါမယ်။ ဒါအများကြီး series of activities တွေ ရှိပါတယ်။ ဆိုလိုတာက I will count on you. You are brain of medical profession ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့အသစ်တွေ ပြန်ဝင်လာတဲ့အတွက် MAMS reinforce အများကြီးဖြစ်တဲ့အတွက် တော်တော် strong ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့က တစ်ခုတော့ရှိပါတယ်။ လူများလာပြီဆိုရင် MAMS က ဘာလုပ်နေလဲဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။ အခုရှိတဲ့လူတွေက နယ်ကလူတွေရှိမယ်၊ မန္တလေး၊ မော်လမြိုင်က ရှိမယ်ဆို တော့ MAMS ရဲ့ website ကို ဒါထက် ပိုပြီးပီပြင်အောင်လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။ Dashboard လုပ်ပြီး ဆရာတို့ရဲ့ activities တွေကို အကုန်ထည့်ဖို့လိုပါတယ်။
- ဒီမှာကြုံလို့ ကျွန်တော်တစ်ချက်ပြောလိုတာက မနက်က Workshop မှာသုံးတဲ့ power point presentation တွေဟာ အလွန်အကျိုးရှိပါတယ်။ ပြီးသွားရော၊ they are just evaporated for no apparent reason. ကျွန်တော် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး ချုပ်ကို ပြောထားပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ website မှာ A ကနေ Z ထိရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်ထည့်မယ်။ မနက်ကဆိုရင် ဆရာတို့ပြောသွားတာတွေက အလွန်ကောင်းပါတယ်။ ဒါတွေကို အကုန်လုံးထည့်ထားပါမယ်။ A နဲ့ ဆိုင်ရင် A၊ ethic နဲ့ ဆိုင်ရင် ethic မှာ ထည့်မယ်။

ဒါဆိုရင် မြစ်ကြီးနားမှာရှိတဲ့ဆရာဝန် click လုပ်ကြည့်လိုက်၊ သူသိပြီ ဒီမှာဘာတွေ present လုပ်သွားတယ်ဆိုတာ ဒီမနက်ကဆွေးနွေးတဲ့ industry နဲ့ ကျွန်တော်တို့ website မှာတင်ထား လိုက်ရင် သူတို့သိပြီ၊ သူတို့ကြည့်လို့ရပါတယ်။ internet က နေပြီးတော့ သူတို့ cell phone က နေပြီးတော့ ကောင်းကောင်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

- ဆိုလိုတာက MAMS ဗဟိုက ဘာလုပ်နေလဲ၊ ကျွန်တော်ဘာလုပ်နေလဲဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော် speech တွေလည်း ထည့်ထားပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ professor of medicine က snakebite အကြောင်းပြောခဲ့တာကို မြစ်ကြီးနားက ဆရာဝန်ကမသိဘူး။ အဲဒီတော့သိရင် သူ snakebite ကိုဖွင့်ကြည့်လိုက်ရင် သူ talk ပေးရမယ်ဆိုရင်လည်း ပြောတဲ့ file document ကိုယူလိုက်ပေါ့။ ဒါဆိုရင် ဆရာဝန်တွေမှာ အချိန်ကုန်မှုအလွန်သက်သာ သွားမယ်။ Research ethic နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ DMR က အများကြီးတင်ထားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ CDC, အမေရိကန် CDC website မှာဆိုရင် A ကနေ Z ထိ ရှိပါတယ်။ H ကို click လုပ်လိုက်ရင် တစ်ခါတည်းသူ့မှာရှိတဲ့ subtitle တွေထွက်လာပြီး အဲဒီထဲကမှ တစ်ခုကို click လုပ်လိုက်ရင်ပြီးပြီ၊ အဲဒါမျိုး ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံကလုပ်ရပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် ကျွန်တော် တို့နိုင်ငံဟာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကို ကျော်နိုင်မှာဖြစ်ပြီး ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲလုပ်နေရင် ဘယ်လိုမှ မကျော်နိုင်ပါဘူး။
- သူတို့နိုင်ငံတွေကို ကျော်ဖို့ဆိုရင် we need to share information, we need to disseminate information most effectively and efficiently. The only way to do so at this point in time ကတော့ website ပဲ၊ ဆရာတို့ရဲ့ website ကိုလည်း နည်းနည်းပြန်ကြည့်ပါ။ ဘယ်လောက်ထိ ကောင်းလဲ website ဆိုတာ အမြဲကောင်းအောင် လုပ်နေရမှာ၊ ကျွန်တော်တို့ website ကလည်း အမြဲကောင်းအောင်လုပ်ရမှာ perfect ဖြစ်တယ်လို့မဟုတ်ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက ကျွန်တော်တို့ ဒီမှာထိုင်နေတဲ့သူအကုန်လုံးက like minded health professional လားရာတစ်ဖက်တည်းကို သွားပါတယ်။
- နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တင်ပြချင်တာကတော့ MAMS ကို seminar လေးတစ်ခုလောက် လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဥပမာ- role of MAMS or MAMS members for contributing to Myanmar health system and for supporting the MoHS. အဲဒါမျိုး brainstorming seminar လေးတစ်ခုလုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။

- ဆိုလိုတာက how MAMS should be effectively and efficiently supporting the MoHS. MoHS ကို ဆရာတို့ support ပေးတယ်ဆိုတာက တကယ့်တကယ်ပြည်သူတွေကိုပေးတာနဲ့ အတူတူပဲ။ MAMS ကြီးတိုးတက်ဖို့အတွက်ကို ကျွန်တော်အနေနဲ့ အားသွန်ခွန်စိုက် all out support ပေးပါမယ်။ ဆရာတို့အားလုံး၊ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ လားရာတူ same direction ကို သွားနိုင်အောင်လုပ်ပါမယ်။ We will be talking the same wave length. Everybody is put on goal အဲဒါကြောင့် တက်ရောက်လာတဲ့ ပညာရှင်ကြီးများအားလုံးလည်း စိတ်၏ချမ်းသာ ခြင်း၊ ကိုယ်၏ကျန်းမာခြင်းနဲ့ ပြည့်စုံပါစေကြောင်းနှင့် သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာများ အားလုံးကိုလည်း ဂါဝရပြုပါတယ်လို့ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်ကြသူများစာရင်း -

- အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- ပါမောက္ခချုပ်များ
- ပါမောက္ခများ
- ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ
- MAMS ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် အဖွဲ့ဝင်သစ်များ
- ဖိတ်ကြားထားသောဆရာဝန်များ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)